

En ny renskötellagstiftning – jämbördig samisk representation som ledamöter i kommittén

Dokument

- En ny renskötellagstiftning – det samiska folkets rätt till renskötsel, jakt och fiske, Dir. 2021:35
- Kommittén för en ny renskötellagstiftning (N 2021:02)
- Rennäringslag (1971:437)
- Lapparnas renskötsel m.m. (SOU 1923:51)
- Rennäringen i Sverige (SOU 1968:16)
- Samerätt och sameting (SOU 1989:41)
- En ny rennäringspolitik (SOU 2001:101)
- FN:s deklaration om urfolks rättigheter 2007, art. 18-19 och 26-27

Bakgrund

En parlamentariskt sammansatt kommitté ska lämna ett förslag till en ny renskötellag som ska ersätta den nuvarande rennäringslagen (1971:437). Kommittén består en ordförande och 8 företrädare för riksdagspartierna. Ingen företrädare för samerna ingår som ledamot i kommittén. (bilaga 1)

Den ska även analysera det samiska folkets rätt till jakt och fiske – såväl för de samer som i dag är medlemmar i samebyar som för dem som inte är det. I uppdraget ingår också att föreslå de ändringar i annan författning som kan krävas av hänsyn till renskötselrätten. De förslag som lämnas ska vara förenliga med Högsta domstolens slutsatser i Girjasdomen (NJA 2020 s. 3) och med Sveriges folkrättsliga förpliktelser. Kommittén ska bland annat

- bedöma inom vilka delar av statligt ägd mark dels inom åretruntmarkerna, dels ovanför den så kallade lappmarksgränsen när renskötsel är tillåten där, som samebyar i förhållande till staten genom urminnes hävd har ensamrätt att upplåta småviltsjakt och fiske
- ta ställning till om ensamrätten till upplåtelser av jakt enbart gäller småviltsjakt eller om den gäller allt vilt
- föreslå hur samebyarna bör vara organiserade
- bedöma om en förlikningsmekanism bör inrättas för att lösa tvister mellan samebyar, markägare och andra nyttjanderättshavare till mark som har med frågor om renskötselrätt att göra
- modernisera språket och förtydliga terminologin i renskötellagstiftningen
- analysera om en rätt till jakt och fiske även tillkommer de samer som inte är medlemmar i samebyar, och vid behov föreslå författningsreglering eller andra åtgärder för att säkerställa den rätten
- föreslå de ändringar som kan krävas i annan lagstiftning om hänsyn till renskötseln.

I uppdraget ingår inte att överväga eller lämna förslag till ändringar i grundlag.

Den del av uppdraget som handlar om att utreda inom vilka delar av statligt ägd mark som samebyar har ensamrätt i förhållande till staten att upplåta småviltsjakt och

fiske, och om denna ensamrätt omfattar jakt på annat vilt än småvilt, ska redovisas i ett delbetänkande senast den 21 november 2022. Uppdraget i övrigt ska slutredovisas senast den 20 maj 2025.

Motiv

Jämbördig samisk representation

Det är självklart och i enlighet med folkrättsliga principer att samerna ska vara jämbördigt representerade när staten utreder hur samernas rätt till mark och vatten enligt Högsta domstolens domar ska skyddas och tillkomma samerna genom lag.

För Sverige är FN:s urfolksdeklaration inte juridiskt bindande men är ändå ett viktigt dokument för att tydliggöra att urfolk ska tillförsäkras skydd för sina rättigheter. Staterna ska bl.a. samråda och samarbeta i gott uppsåt med de berörda urfolken genom deras egna representativa institutioner för att få deras fria och informerade förhandsmedgivande innan de antar och verkställer lagstiftningsåtgärder. Urfolken har rätt att delta i beslutsfattande om frågor som kan inverka på deras rättigheter.

Samerna har, med ett undantag (SOU 1989:41), sedan 100 år tillbaka haft jämbördig status med majoritetsföreträdare i utredningar som berör rennäringslagstiftningen, jfr.

- SOU 1923:51 Lapparnas renskötsel m.m., (bilaga 2)
- SOU 1968:16 Rennäringen i Sverige, (bilaga 3)
- SOU 1989:41 Samerätt och sameting, (bilaga 4) och
- SOU 2001:101 En ny rennäringspolitik, (bilaga 5).

Andra aktörer söker påverka

Andra aktörer har redan innan utredningen kommit igång börjat ställa krav på grundlagsstridiga inskränkningar i samernas användning av rätten till fiske och jakt:

- Ledamöter i riksdagens miljö- och jordbruksutskott (bilaga 6) har föreslagit riksdagen ett tillkännagivande att utredningen tar hänsyn till lokalbefolkningens och övriga svenskars tradition, intresse och behov att jaga och fiska,
- Jägareförbundet har uttalat att utredningen av rennäringslagen inte får leda till inskränkningar i svenska jägares jakt (bilaga 7), och
- Svenska Tornedalingars Riksförbund har tillsammans med Svenska Kväner frågat regeringen på vilka grunder den anser att den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset inte är direkt berörda av rennäringslagen. Utformningen av rennäringslagen har en stark direktpåverkan på minoritetens förutsättningar att bibehålla och utveckla sitt kulturarv och sina traditioner (bilaga 8).

Sådana omedelbara initiativ från andra aktörer tydliggör det självklara behovet av dialog, ansvarstagande och bestämmande på jämbördig nivå inom utredningen mellan företrädarna för riksdagen och samerna.

Yrkande

att Sametinget begär att regeringen kompletterar kommittén med företrädare för Sametinget och samebyarna (SSR) som fullvärdiga ledamöter.

För sametingspartiet Guovssonásti

Lars Miguel Utsi

Marita Stinnerbom

Kommittén En ny renskötellagstiftning - det samiska folkets rätt till renskötsel, jakt och fiske (N 2021:02)

Ordförande: Runesson, Erik M., fr.o.m. 2021-05-20
Ledamot: From, Isak (s), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Hagberg, Liselott (fp), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Johansson Rago, Olof (mp), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Karkiainen, Ida (s), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Karlsson, Mattias (m), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Modig, Linda (c), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Ottosson, Kjell-Arne (kd), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Söderlund, Per (sd), fr.o.m. 2021-06-21
Ledamot: Wetterling, Jessica (v), fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Erling Fjällås, Anders, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Inga, Ingrid, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Jonsson, Håkan, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Labba, Kristina, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Larsson, Sara, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Omma, Inger-Ann, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Rannerud, Jan, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Stångberg, Torkel, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Tekin Befrits, Bilge, fr.o.m. 2021-06-21
Sakkunnig: Wichmann, Jacob, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Allard, Christina, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Bengtsson, Bertil, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Blomberg, Anders, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Bring, Ove, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Ejderstedt, Kerstin, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Eriksson, Ann-Sofie, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Furmark, Eva, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Geibrink, Hans, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Gruvhagen, Lina, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Hager, Richard, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Karlsson, Anders, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Kluge, Tobias, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Löf, Annette, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Mangi, Anna-Carin, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Månsson, Matilda, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Näslund, Ingemar, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Persson, Cecilia, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Påve, Joakim, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Skarhed, Anna, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Sköld, Peter, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Sparrman, Karin, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Sunér, Maria, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Ternbo, Göran, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Weckfelt, Caroline, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Westerberg, Jan Olov, fr.o.m. 2021-06-21
Expert: Yngvesson, Morgen, fr.o.m. 2021-06-21
Huvudsekreterare: Englund Krafft, Lisa, fr.o.m. 2021-06-28
Sekreterare: Martinsson, Maja, fr.o.m. 2021-06-01
Sekreterare: Pucher, Magdalena, fr.o.m. 2021-08-16
Sekreterare: Rahlén, Elisabeth, fr.o.m. 2021-09-20

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1923: 51
SOCIALDEPARTEMENTET

FÖRSLAG

ANGÅENDE

LAPPARNAS RENSKÖTSEL M. M.

AVGIVET

AV

1919 ÅRS LAPPKOMMITTÉ

TILL KONUNGEN.

Genom nådigt brev den 13 juni 1919 uppdrog Eders Kungl. Maj:t åt en kommitté att utföra en allmän revision av de bestämmelser, som reglera lapparnas förhållanden inom riket och den icke lappska befolkningens rätt att hålla renar. Uppdragets innebörd angavs närmare i statsrådsprotokollet för samma dag sålunda att det skulle åligga kommittén

1) att pröva, vilka åtgärder, som borde vidtagas för att vidmakthålla, värna och trygga den nomadiserande lappbefolkningens tillvaro och främja renskötselns även för staten ur såväl social som nationalekonomisk synpunkt viktiga utveckling på de trakter, där förutsättningar i sådant hänseende vore för handen;

2) att pröva lämpligheten av en förening av renskötsel med jordbruk såväl för lapparnas egen del som för den jordbruksidkande befolkningen i de trakter, där renskötsel bedreves i sådan ordning;

3) att pröva frågan om lapparnas rätt till bosättning å kronomark och vad därmed ägde sammanhang;

4) att pröva möjligheterna till bättre utkomst för de lappar, vilka såsom bofasta idkade jordbruk eller hade andra yrken;

5) att pröva och definitivt ordna den nomadiserande lappbefolkningens skolfråga;

6) att företaga en genomgripande revision av de särskilda bestämmelser, som avsåge lapparnas fattigvård;

7) att pröva den bofasta icke lappska befolkningens inom lappmarkerna rätt att innehava renar;

8) att pröva framställningar om rätt för befolkningen i trakterna nedanför lappmarksgränsen i Norrbottens län att därstädes året om hålla renar; samt

9) att pröva, i vad mån den bofasta befolkningen i Västerbottens läns fjällsocknar vore i behov av bete för sina kreatur å kronomark utanför de skiften, som vid avvitrningen kunde komma att tilläggas dem, samt huru ett dylikt behov kunde tillgodoses utan sådant intrång på lapparnas renbetesmarker, som menligt inverkade på renskötseln.

Genom nådiga brevet den 13 juni 1919 förordnades till ordförande i kommittén landshövdingen Walter Murray, till ledamöter under kommittéarbetet i det hela kanslirådet Lennart Berglöf, lappfogden Johan Olof Holm, landssekreteraren Sten Albin Lilja samt ledamöterna av riksdagens andra kammare lantbrukaren Johan Rehn och sparbankskamreraren Ernst Isidor Lindley, till ledamöter vid behandling av frågor angående det lappska skolväsendet ledamoten av riksdagens andra kammare folkskolläraren Emil Kristensson, komministern Hans Leonard Marklund och dåvarande teologie studeranden, numera komministern Gustaf Park, samt till sakkunniga att med kommittén överlägga rörande frågor, som anginge västerbottenslapparna, dåvarande lappfogden, numera nomadskolinspektören filosofie doktorn Erik Bergström, kommunalnämndsordföranden Gustaf Johansson, dåvarande landsfiskalen, numera lappfogden Gustaf David Laurentius Lindström samt lappmännen Torkel Larsson Kråjk och Torkel Tomasson.

Sedermåra har kommittén utökats med ytterligare ledamöter. Genom nådigt brev den 7 november 1919 förordnades sålunda till ledamot under

kommittéarbetet i det hela assessorn, numera hovrättsrådet i Sven hovrätt Philipp Joseph Aastrup, åt vilken tillika uppdrogs att tjänstgöra såsom kommitténs sekreterare. Vidare förordnades genom nådigt brev den 6 juni 1921 till ledamöter under kommittéarbetet i det hela lappmännen Jonas Åhrén för Jämtlands län, lappmannen Torkel Tomasson för Västerbottens län och lappmannen Nils Anders Gruvvisare för Norrbottens län, varjämte till ledamot i kommittén vid behandling av skogslapparna vidkommande frågor utsågs lappmannen Nils P. Stenberg från Araksuolo i Arvidsjauras socken. Genom sistnämnda brev förklarades tillika att det Tomasson genom nådiga brevet den 13 juni 1919 meddelade förordnandet såsom sakkunnig i kommittén skulle upphöra.

Under hösten 1920 ägde i fråga om ordförandeskapet i kommittén en tillfällig förändring rum, i det att, sedan landshövdingen Murray utnämnts till statsråd och chef för kommunikationsdepartementet, landssekreteraren Lilja genom nådigt brev den 19 november 1920 förordnades att i stället för Murray fullgöra de på kommitténs ordförande ankommande åligganden. Sedan emellertid Murray den 13 oktober 1921 entledigats från sitt statsrådsämbete, har han åter inträtt i tjänstgöring såsom ordförande i kommittén.

Till ledning för kommittén i dess arbete har till kommittén överlämnats riksdagens skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 15 juni 1917 i anledning av dels nådiga propositionen den 23 mars 1917, nr 169, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till reubete i Sverige dels ock två inom riksdagens andra kammare väckta motioner i ämnet, nr 404 och nr 405.

Till kommittén har vidare, för att tagas i övervägande vid fullgörande av kommitténs uppdrag, remitterats åtskilliga av myndigheter och enskilda hos Eders Kungl. Maj:t gjorda framställningar, sammanhängande med de här ovan under 1, 3, 5, 8 och 9 omnämnda frågorna. Dessutom har Eders Kungl. Maj:t efter hand till kommittén remitterat ett hundratal ärenden, vilka föranlett särskilda utlåtanden från kommitténs sida. Ett flertal av dessa ärenden har påfordrat ett vidlyftigt utredningsarbete inom kommittén. Slutligen hava från myndigheter och enskilda till kommittén direkt inkommit åtskilliga framställningar, vilka av kommittén besvarats.

Kommittén i dess helhet eller underavdelningar av kommittén eller ock enskilda dess ledamöter hava under åren 1919, 1920 och 1921 företagit omfattande resor för att å ort och ställe hålla överläggningar med den lappska allmogen eller befolkningen i övrigt i frågor, vilka ägde samband med kommitténs arbete.

Under dessa resor hava besökts så gott som samtliga trakter i riket, där renskötsel för närvarande drives, och har kommittén, då sammanträderna med befolkningen å trakterna hållits, låtit föra särskilda protokoll över ärenden, som å sammanträdena behandlats. I studiesyfte hava även vissa delar av Norge besökts.

För att erhålla kännedom om renantalet i riket har kommittén med nådigt bemyndigande låtit under de första månaderna av år 1921 verkställa en allmän renräkning i Idre socken av Kopparbergs län samt i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. I sammanhang med renräkningen har kommittén efter en på förhand uppgjord och av Eders Kungl. Maj:t godkänd plan låtit anteckna och avbilda av de skilda renägarna i riket använda renmärken ävensom låtit inhämta uppgifter angående bland annat den lappska allmogens antal, bostadsförhållanden och jordinnehav samt vissa uppgifter angående den renägande, icke lappska befolkningen. Det sålunda insamlade materialet har varit föremål för bearbetning inom kommittén.

Under sitt arbete har kommittén tagit vederbörlig hänsyn till de utredningar, vilka under tidigare år verkställts angående förhållandena bland lapparna och vilka delvis finnas omnämnda i statsrådsprotokollet för den 13 juni 1919.

De förslag till nya bestämmelser, som kommittén nu avlämnar, äro följande:

- a) förslag till lag om fjällrenskötsel;
- b) förslag till lag om skogsrenskötsel;
- c) förslag till lag om renmärken; och
- d) förslag till kungörelse om renmärkesförteckningens förande och vad i sammanhang därmed skall iakttagas.

Med avlämnandet av dessa författningsförslag har kommittén fullgjort sitt uppdrag i vad angår de under punkterna 1, 2, 3, 7, 8 och 9 här ovan anmärkta frågorna.

Vad angår den under punkt 5 upptagna frågan om den nomadiserande lappbefolkningens skolväsende har kommittén jämväl i denna del fullgjort sitt uppdrag och hänvisar kommittén härutinnan till en särskild, av kommittén denna dag till Eders Kungl. Maj:t avgiven skrivelse, varmed till Eders Kungl. Maj:t överlämnats förslag till ny stadga för nomadundervisningen i riket ävensom till ny instruktion för nomadskolinspektören.

De under punkterna 4 och 6 här ovan anmärkta frågorna, vilka angå förbättrade utkomstmöjligheter för icke renskötande lappar ävensom lapparnas fattigvård, hava inom kommittén varit föremål för utredning. Uppdraget i denna del har dock icke kunnat i sin helhet slutföras på grund av begränsningen av den tid, inom vilken kommitténs arbete skall vara fullbordat. Emellertid hava sistnämnda frågor i vissa viktigare delar föranlett särskilda bestämmelser i kommitténs förslag till lag om fjällrenskötsel och lag om skogsrenskötsel.

Beträffande motiven till de nya författningsförslag, som kommittén nu överlämnar, får kommittén anmäla, att desamma icke bunnit bliva föremål för samma ingående behandling inom kommittén, som de särskilda lagförslagen, utan avfattats av ett för ändamålet inom kommittén utsett förstärkt arbetsutskott med ledning av de vid kommitténs sammanträden förda överläggningarna.

I allmänhet gäller om de föreliggande förslagen, att de på grund av den ovan antydda tidsbegränsningen för kommitténs arbete icke, åtminstone vad angår enskildheterna, framträda i det genomarbetade skick, som varit önskligt.

Stockholm den 31 maj 1923.

Underdånigst

WALTER MURRAY.

PH. AASTRUP.	LENNART BERGLÖF.
NILS ANDERS GRUVVISARE.	J. O. HOLM.
S. A. LILJA.	ERNST LINDLEY.
J. REHN.	NILS P. STENBERG.
TORKEL TOMASSON.	JONAS ÅHRÉN.
ERIK BERGSTRÖM.	GUSTAF JOHANSSON.
T. LARSSON KRÅJK.	GUSTAF LINDSTRÖM.

Statens offentliga utredningar

1968:16

Jordbruksdepartementet

Rennäringen i Sverige

Betänkande avgivet av 1964 års Rennäringssakkunniga
Stockholm 1968

Till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet

Kungl. Maj:t bemyndigade den 20 mars 1964 chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla högst fem sakkunniga för att verkställa utredning och avge förslag rörande rennäringen i Sverige och därmed sammanhängande frågor.

Med stöd härav tillkallades den 21 maj 1964 såsom sakkunniga vattenrättsdomaren L. af Klintberg, tillika ordförande, numera lantbruksdirektören N. Agerberg, ordningsmannen A. Persson-Blind, numera landshövdingen i Norrbottens län I. R. Lassinantti och överinspektören L. A. Wikman. Samtidigt förordnades numera avdelningsdirektören L. O. Ovegård att vara sekreterare åt utredningen. De sakkunniga antog namnet 1964 års rennäringsakkunniga.

På därom gjord framställning entledigades Ovegård den 25 mars 1965. Samtidigt förordnades numera departementssekreteraren U. N. O. Hänniger till sekreterare. Den 31 januari 1966 entledigades Hänniger på därom gjord framställning, samtidigt som numera avdelningsdirektören K.-E. H. Rydberg förordnades att vara sekreterare åt de sakkunniga.

Att såsom experter biträda utredningen förordnades den 22 januari 1965 professorn vid Göteborgs universitet H. Hyrenius och den 28 februari 1966 revisionssekreteraren S. Ekberg.

Utredningen får härmed vördsamt överlämna sitt betänkande »Rennäringen i Sverige». Det åt de sakkunniga ursprungligen lämnade uppdraget är därmed avslutat.

Till betänkandet är fogad en reservation av herr Lassinantti.

De sakkunniga har den 22 januari 1965 medgivits att låta utföra en särskild undersökning rörande den renskötande befolkningen i landet. Resultatet av undersökningen, vilken verkställts av Hyrenius, redovisas i bilagorna 1 och 2 till betänkandet.

Av ärenden, som Kungl. Maj:t under hand överlämnat till utredningen för övervägande eller beaktande, återstår ännu att behandla *dels* vissa av domänstyrelsen i skrivelse den 11 september 1963 upptagna frågor om markbyten m. m. berörande lappfondsskogarna, m. m. (överlämnade till rennäringsakkunniga den 29 april 1966), *dels* ock frågan om den framtida organisationen av den statliga renforskningen (överlämnad den 13 januari 1967). Därjämte har de sakkunniga i anledning av remiss den 1 juni 1967 att före den 1 mars 1968 avge utlåtande över Länsförvaltningsutredningens betänkande »Den statliga länsförvaltningen» (SOU 1967: 20 och 21).

Stockholm den 13 februari 1968.

L. af Klintberg

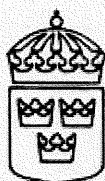
Nils Agerberg

Anders Persson-Blind

Ragnar Lassinantti

Åke Wikman

K.-E. Rydberg

Statens offentliga utredningar

1989:41

Justitiedepartementet

71

Samerätt och sameting

Huvudbetänkande av samerättsutredningen
Stockholm 1989

Till statsrådet och chefen för justitiedepartementet

Samerättsutredningen tillkallades av chefen för justitiedepartementet i maj 1983 efter bemyndigande av regeringen i september 1982. I maj 1986 överlämnade utredningen delbetänkandet (SOU 1986:36) Samernas folkrättsliga ställning.

Utredningen får härmed överlämna sitt huvudbetänkande (SOU 1989:41) Samerätt och sameting.

I arbetet med betänkandet har som ledamöter deltagit hyresrådet och chefen för hyresnämnden och arrendenämnden i Stockholm Hans-Åke Wängberg, ordförande, f. d. riksdagsledamoten Karl-Erik Häll samt riksdagsledamöterna Martin Olsson och Åke Selberg (den sistnämnde fr. o. m. den 30 maj 1986).

Som sakunniga har deltagit socionomen Ulla Barruk-Sunna, förbundsjuristen Jörgen Bohlin, sektionschefen Lars-Nila Lasko, renägaren Nikolaus Stenberg, rektorn Per Mikael Utsi, kulturchefen Ingvar Åhrén och renägaren Tage Östergren.

Som experter har deltagit departementsrådet Marianne Eliason (fr. o. m. den 9 mars 1988), chefsrådmannen Sigurd Heuman (t. o. m. den 8 mars 1988), rättschefen Hans Pettersson (t. o. m. den 4 februari 1987), departementssekreteraren Gunnel Stenqvist (t. o. m. den 15 november 1988), hovrättsassessorn Bjarne Örnstedt (fr. o. m. den 5 februari 1987), rådmannen Robert Östberg (fr. o. m. den 1 september 1987) och skriftställaren Hans-Erik Östlund (fr. o. m. den 1 september 1987).

I arbetet med detta betänkande har cheffjuristen Tore Ljungkvist varit sekreterare. Kammarrättsassessorn Lennart Börjesson (fr. o. m. den 1 mars 1988) och rådmannen Robert Östberg (t. o. m. den 31 oktober 1987) har varit biträdande sekreterare.

Till betänkandet har fogats särskilda yttranden av Hans-Åke Wängberg, av Jörgen Bohlin, Nikolaus Stenberg, Per Mikael Utsi och Ingvar Åhrén gemensamt, av Ulla Barruk-Sunna och Lars-Nila Lasko gemensamt och av Tage Östergren.

Utredningen fortsätter sitt arbete och avser att i ett slutbetänkande behandla resterande delar av utredningsuppdraget.

Stockholm i juni 1989

Hans-Åke Wängberg

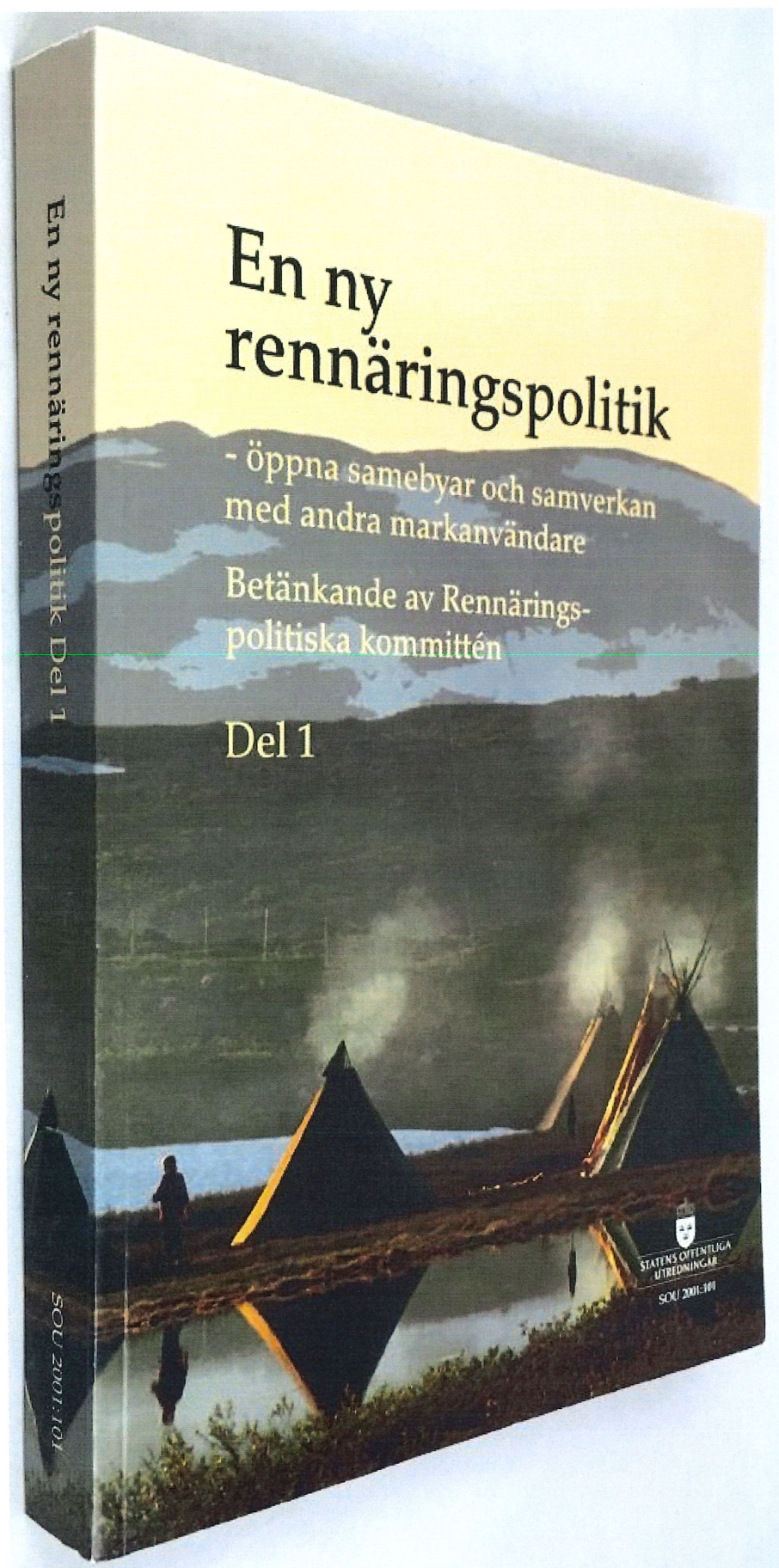
Karl-Erik Häll

Martin Olsson

Åke Selberg

/Tore Ljungkvist

Lennart Börjesson

Till statsrådet Margareta Winberg

Regeringen beslutade den 11 september 1997 att tillkalla en kommitté med uppgift att lämna förslag till en ny rennäringspolitik samt göra en översyn av stödet till rennäringen och samisk kultur, rennäringsadministrationen och rennäringslagstiftningen, m.m (dir. 1997:102).

Till ordförande i kommittén förordnades den 11 februari 1998 numera f.d. universitetsdirektören Görel Oscarsson. Samtidigt förordnades riksdagsledamöterna Birgitta Carlsson, Ann-Kristine Johansson och Ola Sundell, numera f.d. riksdagsledamoten Leif Marklund samt renägaren Per Mikael Utsi som ledamöter. Den 8 juni 1999 förordnades dessutom riksdagsledamöterna Siv Holma och Gunilla Tjernberg som ledamöter. Den 2 april 2001 förordnades ombudsmannen Lennart Degerliden och renägaren Olof T. Johansson som ledamöter. Sedan Siv Holma begärt entledigande från sitt uppdrag, förordnades den 10 april 2001 riksdagsledamoten Maggi Mikaelsson som ledamot.

Att som experter biträda kommittén förordnades den 11 november 1998 departementssekreteraren Eric De Groat, handläggaren Hilikka Eskelinen, renägaren Aina Jonsson, vaktmästaren Bengt Oskarsson, renägaren Lena Ruth-Jonsson, rennäringsdirektören Jan-Ivar Rönnbäck, näringshandläggaren Bror Saitton, ekonomen Olov Johan Sikku, departementssekreteraren Göran Ternbo, agronomen Caroline Trapp och numera ämnesrådet Bjarne Örnstedt. Den 8 juni 1999 förordnades dessutom avdelningsdirektören Tord Constenius, departementsrådet Anders Holmgren, skogsmästaren Henrik Sandström och renägaren Lars Wilhelm Svonni att som experter biträda kommittén. Samma dag entledigades handläggaren Hilikka Eskelinen från sitt uppdrag att vara expert.

Till sekreterare förordnades den 11 februari 1998 hovrättsassessorn Ulrika Geijer. Den 12 april 1999 förordnades agronomen Ann-Marie Karlsson som biträdande sekreterare. Under tiden den 16 juni 1999 - 30 september 1999 och den 1 januari 2000 till den 30 november 2001 har även hovrättsassessorn Marie B. Hagsgård varit förordnad som sekreterare.

Kommittén har antagit namnet Rennäringspolitiska kommittén (Jo 1998:03).

Härmed överlämnas kommitténs betänkande En ny rennäringspolitik (SOU 2001:101).

Till betänkandet fogas reservationer och särskilda yttranden.

Kommittén har därmed slutfört sitt arbete.

Stockholm i november 2001

Görel Oscarsson

Birgitta Carlsson

Lennart Degerliden

Ann-Kristine Johansson

Olof T. Johansson

Leif Marklund

Maggi Mikaelsson

Ola Sundell

Gunilla Tjernberg

Per Mikael Utsi

/Ulrika Geijer

/Marie B. Hagsgård

/Ann-Marie Karlsson

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2020/21: MJU22

(<https://www.riksdagen.se/sv/aktuellt/2021/jun/17/renskotselutredning-bor-ta-hansyn-till-lokalbefolkningens-och-ovriga-svenskars-jakt--och-fiskebehov/>)

Renskötselutredning bör ta hänsyn till lokalbefolkningens och övriga svenskars jakt- och fiskebehov

Publicerad: 17 juni 2021 klockan 12.04

Utredningen om en ny renskötsellag ska utöver samers rätt ta hänsyn till lokalbefolkningens och övriga svenskars tradition, intresse och behov att jaga och fiska. Det tycker miljö- och jordbruksutskottet som föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande, en uppmaning, till regeringen om kompletterande direktiv för utredningen.

Den nyligen tillsatta utredningen består av en parlamentariskt sammansatt kommitté som ska lämna ett förslag till en ny renskötsellag som ska ersätta den nuvarande rennäringslagen. Utredningen ska redovisa ett delbetänkande senast den 21 november 2022 och slutredovisa uppdraget senast den 20 maj 2025.

Förslag ska vara förenliga med Girjasdomen

Enligt direktiven för utredningen ska de förslag som lämnas vara förenliga med Högsta domstolens slutsatser i den så kallade Girjasdomen i målet mellan Girjas sameby och staten. Enligt domen som kom i januari 2020 har Girjas sameby på grund av urminnes hävd en ensamrätt i förhållande till staten till småviltsjakt och fiske på området.

För svaga direktiv enligt utskottet

Nuvarande utredningsdirektiv har enligt miljö- och jordbruksutskottet skapat en stor osäkerhet hos lokalbefolkningen och andra som i generationer jagat och fiskat i de områden som nu samebyn fått ensamrätt till. Dessa grupper nämns inte i direktiven och inte heller de organisationer som samlar jägare. Direktiven bör också i större grad beakta annan näringsverksamhet såsom skogsbruk och turism. Utskottet anser att direktiven till den parlamentariska kommittén är alltför svaga på dessa punkter och att nuvarande direktiv riskerar att öka de spänningar som finns istället för att minska dem.

Hänsyn även till lokalbefolkning och övriga svenskar

Sammanfattningsvis anser utskottet att utredningens direktiv ska kompletteras med att förslag ska tas fram som tar hänsyn till samers rätt men också beaktar lokalbefolkningens och övriga svenskars tradition, intresse och behov av att jaga och fiska på det sätt som skett under lång tid. Detta ska ske i en inkluderande dialog med berörda parter för att hitta en hållbar väg framåt. Utskottet föreslår att riksdagen riktar ett tillkännagivande till regeringen om detta.

Förslaget om tillkännagivande kom när utskottet behandlade förslag i motioner från allmänna motionstiden 2020.

S, V, MP och L reserverar sig mot förslaget

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet anser enligt en gemensam reservation att det inte behövs något tillkännagivande till regeringen om kompletterande direktiv till utredningen om ny renskötsellag.

Inte heller Liberalerna tycker att ett tillkännagivande om kompletterande direktiv behövs i nuläget. Partiet anser att arbetet med utredningen bör avvaktas.

**Jägareförbundet: Utredningen av rennäringslagen får inte leda till
inskränkningar i svenska jägares jakt**
2021-10-11

Ett återupprättat Fjällråd och en expertplats i den grupp som är knuten till utredningen av rennäringslagen. Detta är bara några av de åtgärder som Jägareförbundet vidtagit för att med alla till buds stående medel bevara och försvara jakten på minst en tredjedel av landets yta.

– Frågan är så ofantligt mycket större än en lokal fråga i norr utan en angelägenhet för jägare i hela landet, säger Gun Fahlander ordförande i Jägareförbundets Fjällråd.

Anledningen till att rennäringslagstiftningen ska utredas är den så kallade Girjasdomen. Domen fastställde att Girjas sameby har bättre rätt än staten till småviltjakt och fiske på Girjas samebys marker och därmed ensamrätt till upplåtelse. – Det är viktigt att komma ihåg det Högsta domstolen (HD) säger i sin dom att den endast omfattar statens marker inom Girjas samebys åretruntmarker och inte andra områden, säger Hans Geibrink med nationellt samordningsansvar för fjälljaksfrågor inom Svenska Jägareförbundet. Detta är viktigt inte minst för att förhållandena inom Girjas på många sätt skiljer sig från andra samebyar.

Hans Geibrink ingår även som expert i den expertgrupp som är kopplad till utredningen av rennäringslagen.

Jägareförbundets Fjällråd hade i mitten av september ett möte med utredaren.

– Vi ville bland annat visa att frågan är komplex och mycket mer än enbart juridik. Att man måste ta hänsyn till övriga intressen än enbart en kategori, i detta fall renskötsel företag, säger Gun Fahlander.

Enligt Gun Fahlander finns det ytterligare farhågor med utredningen.

– Utredaren har även i uppdrag att titta på rättigheterna på andra marker, även privata, där både samebymedlemmar och markägare har rätt att jaga. Man ska även undersöka om lagen om viltvårdsområden behöver ändras. Den här utredningen kan få en mycket stor påverkan på all jakt, menar Gun Fahlander.

Utredningens delbetänkande ska vara klart i november 2022, med andra ord om ett knappt år.

– I regeringens direktiv till utredningen sägs att den ska börja med att fastslå inom vilka områden som samebyarna ska ha ensamrätt till jakten på statens marker. Detta är att börja i fel ände. Viktigare vore att utreda vilka som kan ha rättigheter. Dessutom ska delbetänkandet vara klart redan nästa höst vilket är alldeles för kort tid för en sådan komplex och svår fråga. Den korta tiden kommer att göra det omöjligt för utredningen att hinna med att ta hänsyn till de förhållanden som råder i de olika samebyarna och då är risken stor att man bara kopierar Girjasdomen, säger Fahlander.

Många jägare runt om i landet känner stor oro över vad utredningen ska komma fram till och att det i slutänden kan leda till en kraftigt begränsad jakt på minst en tredjedel av landets yta.

– Från Jägareförbundet kommer vi att göra allt som står i vår makt för att så inte ska ske, utan i stället förbättra den modell för jaktupplåtelse vi har idag, avslutar Gun Fahlander.

Bilaga 8

Tornedalingar, kväner och lantalaiset är exkluderade ur utredningen som ska se över rennäringslagen

Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaiset har den 22 oktober 2021, tillsammans med Svenska Kväner – Lantalaiset, lämnat in ett öppet brev till statsminister Stefan Löfven och näringsminister Ibrahim Baylan där förbundet redogör sitt ställningstagande i frågan om översynen av renskötsellagen.

Förbundet reagerar kraftigt mot att den nationella minoriteten tornedalingar, kväner och lantalaiset fullständigt exkluderats ur kommittédirektiven till utredningen och även ur en plats i den parlamentariska kommittén trots att frågan är högst angelägen för minoriteten och utformningen av rennäringslagen har en stark direktpåverkan på minoritetens förutsättningar att bibehålla och utveckla sitt kulturarv och sina traditioner. En handling från regeringens sida som går emot, den av Sverige ratificerade, ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter.

– Den svenska staten ska verka för att främja dessa förutsättningar. Det man nu istället gör, är att man försvårar och i många fall omöjliggör dem, säger arbetande ordförande Eva Kvist.

STR-T ser regeringens handlande i frågan som en utfrysning av en nationell minoritet i modern tid som sker parallellt med en pågående statlig utredning av kränkningar och övergrepp på samma minoritet.

Förbundet väntar svar till frågor ställda i det öppna brevet, riktade till Stefan Löfven, Näringsdepartementet och Regeringen.